

Streszczenie sprawozdania rocznego za 2023 r.

W rocznym sprawozdaniu Europejskiego Urzędu Nadzoru Bankowego (EUNB) za rok 2023 przedstawiono główne osiągnięcia i działania organizacji w zakresie wypełniania jej mandatu i programu prac w ciągu ostatnich 12 miesięcy. Osiągnięcia EUNB zaprezentowano w kontekście wydarzeń makroekonomicznych i geopolitycznych.

W sprawozdaniu podkreślono misję EUNB, która polega na przyczynianiu się do stabilności i efektywności europejskiego systemu finansowego poprzez proste, spójne, przejrzyste i sprawiedliwe regulacje oraz nadzór, który przynosi korzyści wszystkim obywatelom UE.

Zakończenie wdrażania w UE pakietu Bazylea III

EUNB opublikował plan działania mający na celu ukierunkowanie wdrażania pakietu Bazylea III, dostosowując go do nowych unijnych przepisów bankowych, rozporządzenia w sprawie wymogów kapitałowych (CRR 3) i dyrektywy w sprawie wymogów kapitałowych (CRD 6). EUNB skupił się na sprawozdawczości, ryzyku rynkowym i wytycznych dotyczących modeli wewnętrznych. Kluczowe obszary prac obejmowały sekurytyzację, emisje kapitału, ryzyko utraty płynności, ryzyko stopy procentowej oraz konwergencję praktyk nadzorczych. W roku 2024 i latach kolejnych należy się spodziewać 140 nowych mandatów. Ponadto EUNB pracował nad regulacjami dotyczącymi firm inwestycyjnych i opublikował aktualizacje dotyczące obligacji zabezpieczonych, funduszy własnych, zarządzania i różnorodności. W nadchodzących latach przewiduje się wzmożoną kontrolę dostępu do rynku krajów trzecich oraz ryzyka związanego ze stopą procentową w portfelu bankowym (IRRBB).

Przeprowadzenie rozszerzonego ogólnounijnego testu warunków skrajnych

W 2023 r. EUNB przeprowadził ogólnounijny test warunków skrajnych, rozszerzając próbę do 70 banków w 16 krajach, obejmując 75% aktywów bankowych w UE. Test miał na celu ocenę odporności banków w scenariuszach bazowych i szokowych, uwzględniając odgórne prognozy nadzorcze dotyczące dochodu netto z tytułu opłat i prowizji. Po raz pierwszy uwzględniono w nim szczegółowe dane dotyczące strat kredytowych w poszczególnych sektorach, co pozwoliło ocenić wpływ niepewności gospodarczej. Wyniki pokazały, że europejskie banki pozostają odporne pomimo poważnej recesji, wysokiej inflacji, rosnących stóp procentowych i spreadów kredytowych.

Ponadto EUNB przeprowadził analizę ad hoc niezrealizowanych strat z tytułu obligacji, odnotowując, że według stanu na luty 2023 r. banki posiadały niezrealizowane straty z tytułu obligacji o wartości 75 mld euro według zamortyzowanego kosztu, pomniejszone o 38 mld euro w formie zabezpieczeń. Straty te uznano za możliwe do kontrolowania. EUNB rozpoczął również opracowywanie scenariusza ryzyka klimatycznego Fit-for-55 w celu oceny odporności sektora finansowego i wsparcia przejścia na gospodarkę niskoemisyjną w warunkach skrajnych.

Udostępnianie danych zainteresowanym stronom

EUNB opracował swoją strategię w zakresie danych, koncentrując się na usprawnieniu pozyskiwania, udostępniania i analizy danych regulacyjnych za pośrednictwem platformy europejskiej scentralizowanej infrastruktury danych nadzorczych (EUCLID). Umożliwiło to sprawniejszy przepływ danych między zainteresowanymi stronami, zwiększenie przejrzystości, analizy ryzyka i zgodności regulacyjnej. Strategia wspierała również wdrożenie centrum danych filaru 3 i przygotowała się do ćwiczenia w zakresie przejrzystości w 2023 r., w ramach którego zebrano ponad 1,2 miliona punktów danych. Ponadto EUNB sfinalizował standard modelu punktów danych 2.0 w celu usprawnienia procesów sprawozdawczych, obniżenia kosztów i umożliwienia cyfrowej sprawozdawczości regulacyjnej. EUNB pracował nad integracją ram sprawozdawczości nadzorczej, statystycznej i związanej z restrukturyzacją i uporządkowaną likwidacją, korzystając z innowacji technologicznych w celu zmniejszenia obciążeń sprawozdawczych i kosztów przestrzegania przepisów, przy jednoczesnym promowaniu rozwiązania RegTech.

Realizacja zadań w zakresie finansów cyfrowych i mandatów MiCAR/DORA

EUNB przyspieszył prace nad rozporządzeniem w sprawie operacyjnej odporności cyfrowej sektora finansowego (DORA) i rozporządzeniem w sprawie rynków kryptoaktywów (MiCAR). Rozporządzenie DORA, które wejdzie w życie w styczniu 2025 r., ma na celu poprawę odporności cyfrowej sektora finansowego UE. EUNB, wraz z innymi europejskimi organami nadzoru zainicjował konsultacje i opracował zasady dotyczące zarządzania ryzykiem w obszarze technologii informacyjno-komunikacyjnych (ICT) oraz zgłaszania incydentów. Przygotowały się one również do nadzorowania kluczowych zewnętrznych dostawców usług ICT.

Rozporządzenie MiCA, obowiązujące od czerwca 2023 r., reguluje kwestie związane z kryptoaktywami. EUNB rozpoczął konsultacje w sprawie standardów technicznych dla emitentów tokenów powiązanych z aktywami (ART) i tokenów pieniądza elektronicznego (EMT), koncentrując się na zarządzaniu, testach warunków skrajnych i dostępie do rynku. Aby wesprzeć transformację sektora, EUNB opublikował wytyczne, zachęcał do szybkiego dostosowania się do nich i opracował ramy nadzoru. EUNB monitorował również innowacje finansowe, takie jak kryptowaluty, sztuczna inteligencja i giganci technologiczni, jednocześnie współtworząc program szkoleniowy na temat nadzoru nad finansami cyfrowymi w ramach Akademii Nadzoru Finansów Cyfrowych UE.

Wzmocnienie zdolności do walki z praniem pieniędzy i finansowaniem terroryzmu w UE

W 2023 r. EUNB zwiększył swoje zdolności w zakresie zwalczania prania pieniędzy i finansowania terroryzmu (ML/TF) w całej UE. Zaktualizował i opublikował nowe wytyczne, skupiając się na dostawcach usług w zakresie kryptoaktywów (CASP) i na przestrzeganiu środków ograniczających. Priorytetowo potraktowano również rozwiązanie takich kwestii jak zmniejszanie ryzyka i dostęp do usług finansowych dla słabszych grup społecznych. EUNB udzielił wsparcia w zakresie zarządzania ryzykiem prania pieniędzy i finansowania terroryzmu oraz utworzył ponad 260 kolegiów ds. przeciwdziałania praniu pieniędzy i finansowania terroryzmu (AML/CFT) w celu skoordynowanego nadzoru.

Do kluczowych inicjatyw należało uruchomienie centralnej bazy danych EUNB dotyczącej przeciwdziałania praniu pieniędzy i finansowania terroryzmu (EuReCA), centralnej bazy danych śledzącej niedociągnięcia w zakresie AML/CFT oraz rewizja wytycznych dotyczących transferów środków pieniężnych i kryptoaktywów. EUNB ułatwił również przejście do nowego Urzędu ds. Przeciwdziałania Praniu Pieniędzy, zapewniając płynne przekazanie obowiązków i kształtując przyszłe ramy AML/CFT.

Wdrażanie planu działania ESG

EUNB poczynił postępy w swoim planie działania w zakresie ochrony środowiska, polityki społecznej i ładu korporacyjnego (ESG), koncentrując się na włączeniu ryzyka ESG do ram bankowych w celu wsparcia zrównoważonej transformacji UE. Kluczowe działania obejmowały ocenę ostrożnościowego traktowania ryzyka ESG, opublikowanie raportu na temat roli ryzyka środowiskowego i społecznego oraz zaproponowanie ulepszeń w celu przyspieszenia ich integracji. EUNB wydał również wytyczne dotyczące zarządzania ryzykiem z zakresu ochrony środowiska, polityki społecznej i ładu korporacyjnego oraz pracował nad poprawą przejrzystości za pomocą wskaźników głównego niekorzystnego wpływu. Odniesiono się w nim do pseudoekologicznego marketingu w sektorze finansowym i doradzono w sprawie zielonych kredytów i kredytów hipotecznych. Ponadto EUNB przygotował do analizy scenariusza ryzyka klimatycznego Fit-for-55 w celu oceny odporności sektora finansowego na ryzyka związane z klimatem.

Ocena ryzyka

EUNB kontynuował ocenę ryzyka i podatności na zagrożenia w unijnym sektorze bankowym, koncentrując się na wyzwaniach takich jak rosyjska inwazja na Ukrainę, niestabilność rynku finansowego, inflacja i rosnące stopy procentowe. Pomimo tych wyzwań unijny sektor bankowy pozostał odporny, charakteryzując się wysoką kapitalizacją (współczynnik kapitału podstawowego Tier 1 na poziomie 16%) i solidną rentownością. Nadal jednak istnieją zagrożenia związane ze wzrostem stóp procentowych, spowolnieniem gospodarczym i ryzykami operacyjnymi, takimi jak zagrożenia cybernetyczne. EUNB monitorował płynność, obciążenie aktywów i plany finansowania, publikując kluczowe ustalenia w raportach, takich jak sprawozdanie z oceny ryzyka, analizy płynności i mapa ciepła zarządzania ryzykiem stopy procentowej.

Naprawa i restrukturyzacja

W 2023 r. EUNB wzmocnił ramy naprawy i restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji, opracowując wytyczne dotyczące wykonania narzędzia umorzenia lub konwersji długu oraz testowania możliwości przeprowadzenia skutecznej restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji. Opublikował ostateczne wytyczne dotyczące ogólnej zdolności do naprawy w celu zharmonizowania planów naprawy. EUNB monitorował również konwergencję ram restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji oraz gromadzenie zasobów MREL w celu poprawy gotowości i odporności na sytuacje kryzysowe.

Usługi płatnicze

EUNB pracował nad zwiększeniem efektywności, bezpieczeństwa i użyteczności płatności detalicznych w całej UE. Kluczowym osiągnięciem była wzajemna ocena zezwoleń dla instytucji płatniczych na mocy zmienionej dyrektywy w sprawie usług płatniczych (PSD2), która wykazała poprawę przejrzystości, ale także niespójności regulacyjne. EUNB wspierał prace Komisji Europejskiej nad dyrektywą PSD3 i kontynuował ocenę danych dotyczących oszustw płatniczych.

Ochrona konsumentów i deponentów

W 2023 r. EUNB zwiększył ochronę konsumentów i deponentów, koordynując działania typu tajemniczy klient, opracowując wskaźniki ryzyka detalicznego oraz publikując sprawozdania na temat ochrony konsumentów. Główne inicjatywy dotyczyły poprawy przejrzystości usług kredytowych i rozpatrywania skarg. EUNB dokonał również przeglądu systemów gwarantowania depozytów i przeanalizował zmiany w zakresie gwarancji depozytów, zwiększając ochronę deponentów i stabilność finansową.

Konwergencja i niezależność w zakresie nadzoru

EUNB pośredniczył w sporze między hiszpańskimi i belgijskimi systemami gwarancji depozytów i wprowadził wspólne kryteria dotyczące niezależności nadzorczej Europejskich Urzędów Nadzoru. Przeprowadził również szereg przeglądów eksperckich, skupiając się na kwestiach autoryzacji, traktowania kredytobiorców hipotecznych i kwalifikowanych pakietach akcji, w celu wzmocnienia praktyk nadzorczych i zajęcia się pojawiającymi się ryzykami w różnych sektorach.